

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluministerineuvosto 25.-26.11.2024

Suomea kokouksessa edustavat tiede- ja kulttuuriministeri **Sari Multala** ja liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri **Sandra Bergqvist**.

Koulutus: hyväksytään suositukset houkuttelevista ja kestävästä urista korkeakoulutuksessa ja päätelmät koulutuksen strategisista kumppanuuksista. Käydään politiikkakeskustelu tulevaisuuden osaamisen ja kilpailukyvyn vahvistaminen korkeakoulutuksen avulla. Suomi pitää Euroopan kilpailukyvyn ja menestyksen kannalta ratkaisevana, että jatkamme määrätietoisia ponnisteluja koulutustason nostamiseksi ja jatkuvan oppimisen vahvistamiseksi EU:n tasolla. Korkeakoulutus on investointi tulevaisuuteen. Suomi kannattaa eurooppalaisen korkeakouluyhteistyön syventämistä. Jäsenmaiden olisi tärkeää sitoutua jo Bolognan prosessissa sovittuun toimeenpanoon rajat ylittävän korkeakouluyhteistyön hallinnollisten ja lainsäädännöllisten esteiden vähentämiseksi. Osaamisen liikkuvuutta tulisi edistää.

Nuoriso: hyväksytään päätöslauselmat EU:n nuorisodialogin kymmenennen kierroksen tuloksista, EU:n nuorisostrategian työsuunnitelman 2025-27 tarkistamisesta sekä päätelmät maaseudun ja syrjäisten alueiden nuorten mahdollisuuksista. Käydään politiikkakeskustelu maaseudun nuorten mahdollisuuksista demografisessa muutoksessa. Hallitusohjelman mukaan Suomi edistää nuorten osallisuutta ja alueellista yhdenvertaisuutta.

Kulttuuri: hyväksytään päätelmät kulttuurin saatavuuden parantamisesta ja edistämisestä. Käydään politiikkakeskustelu kirjastojen roolista medialukutaidon kehittämisessä. Vapaa ja moniarvoinen media-ympäristö on keskeinen tekijä oikeusvaltion, demokraattisen vastuunkannon ja korruption torjunnan vahvistamisessa. Kansalaisten parempi medialukutaito tukee yksilöiden kykyä tunnistaa mm. mis- ja disinformaatiota, joka vähentää alttiutta hybridivaikuttamiselle, vähentää tietoturvariskejä ja vahvistaa yhteiskunnan vakautta ja turvallisuutta.

Urheilu: hyväksytään päätelmät urheilun suur tapahtumien kestävästä perinnöstä. Käydään politiikkakeskustelu eurooppalaisen urheilumallin keskeisten piirteiden roolista. Hallitusohjelma painottaa liikuntapolitiikassa vastuullista ja kaikille avointa kansalaisjärjestötoimintaa ja turvaa sen kivijalkana olevan vapaaehtoistyön sekä järjestöjen ja seurojen toiminnan. Huippu-urheilulla on tärkeä tehtävä ruohonjuuritasolla erityisesti lasten kannustamisessa urheilun pariin tarjoamalla esikuvia ja elämyksiä sekä vahvistamalla yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Asialista:

Neuvoston päätelmät maaseudun ja syrjäisten alueiden nuorten globaalien mahdollisuuksien tarjoamisesta	s3
Neuvoston päätöslauselma EU:n nuorisodialogin kymmenennen kierroksen tuloksista	s8
Neuvoston päätöslauselma EU:n nuorisostrategian työsuunnitelman 2025-2027 tarkistamisesta	s12
Politiikkakeskustelu: maaseudun nuorten mahdollisuuksista demografisessa muutoksessa	s15
Neuvoston päätelmät koulutuksen strategisista kumppanuuksista	s18
Neuvoston suositukset houkuttelevista ja kestävästä urista korkeakoulutuksessa	s21
Politiikkakeskustelu: tulevaisuuden osaamisen ja kilpailukyvyn vahvistaminen korkeakoulutuksen avulla	s26
Neuvoston päätelmät urheilun suurtahtumien kestävästä perinnöstä	s30
Politiikkakeskustelu eurooppalaisen urheilumallin keskeisten piirteiden roolista	s34
Neuvoston päätelmät kulttuurin saatavuuden parantamisesta ja edistämisestä	s37
Politiikkakeskustelu kirjastojen roolista medialukutaidon kehittämisessä	s40

EU; Nuoriso; Ehdotus neuvoston päätelmiksi maaseudun ja syrjäisten alueiden nuorten glokaalien mahdollisuuksien tarjoamisesta

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston puheenjohtajamaa Unkari on antanut ehdotuksen neuvoston päätelmistä maaseudun ja syrjäisten alueiden nuorten glokaalien mahdollisuuksien tarjoamisesta (23.8.2024, 11389/1/24 REV 1).

Päätelmiä on käsitelty nuorisotyöryhmässä 5.7., 24.7. 2.9., 25.9., 7.10. ja 21.10.2024. Päätelmät on tarkoitettu hyväksyä koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston kokouksessa 25.-26.11.2024.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Suomi pitää tärkeänä puheenjohtajamaan tavoitetta huomioida maaseudulla asuvat nuoret ja heidän hyvinvointinsa.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä edistetään EU:n nuorisotavoitteiden #3 Osallistavat yhteiskunnat ja #6 Maaseutunuorten tukeminen toteutusta.

Päätelmissä todetaan yhä suuremman osan EU:n maaseutu- ja syrjäseuduilla asuvasta väestöstä olevan erilaisten sosioekonomisten haasteiden edessä, jotka voivat liittyä muun muassa sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä vapaa-ajan palveluiden vähenemiseen, infrastruktuurin, koulutus- ja työllistymismahdollisuuksiin sekä osallistumiseen kaikkiin relevantteihin päätöksentekoprosesseihin. Tämän seurauksena nuoret usein muuttavat pois maaseutu- ja syrjäseuduilta, joka voi johtaa merkittäviin muutoksiin väestörakenteissa tietyillä alueilla.

Lisäksi päätelmissä todetaan globaalien trendien, kuten ilmastonmuutoksen, mielenterveysongelmien ja työllisyysmahdollisuuksien, vaikuttavan yhä enemmän nuorten elämään paikallisten realiteettien lisäksi. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää laadukasta koulutusta sekä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Euroopan komission tiedonannossa kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen todetaan, maaseudulla tai syrjäisillä alueilla asuvien nuorten mielenterveyden ehkäisemiseen, edistämiseen ja tukemiseen on tarpeen kohdistaa erityisiä toimenpiteitä. Päätelmissä todetaan, että mielenterveysongelmat voivat vaikuttaa kielteisesti koulutukseen ja työllisyyteen sekä luoda ulkopuolisuuden tunnetta.

Päätelmissä nostetaan esiin naisten ja tyttöjen merkitystä. He ovat elintärkeitä maaseudun ja syrjäisten alueiden kestävä kehityksen kannalta. He ovat usein innovoinnin liikkeelle paneva voima, mutta heidän roolinsa jää usein näkymättömäksi ja he saattavat kohdata muun muassa työllisyyteen, yrittäjyyteen ja koulutusmahdollisuuksiin liittyviä haasteita.

Päätelmissä todetaan, ettei EU:n tasolla nuoriin kohdistuvissa politiikassa korosteta riittävästi maaseudun näkökohtia ja että maaseutupolitiikoissa harvoin otetaan huomioon alueilla asuvien nuorten erityistarpeet ja -olosuhteet. EU:n nuorisotavoitteessa #3 keskitytään osallistavaan yhteiskuntaan ja nuorisotavoitteessa #6 sellaisten maaseutualueiden luomiseen, joilla nuoret voivat hyödyntää potentiaaliaan. Maaseudun kehittäminen edellyttää osallisuutta, erityisesti tarvitaan vankka pohja nuorten mielekkäälle osallistumiselle. Maaseudulla asuvat nuoret voivat toimia positiivisen muutoksen katalysaattoreina.

Päätelmien mukaan monet maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvat nuoret kohtaavat kaupunkeihin verrattuna eroja virallisen ja epävirallisen koulutuksen saatavuudessa, epävirallisissa oppimismahdollisuuksissa sekä laadukkaiden koulutusohjelmien rajallista saatavuutta. Lisäksi laadukkaan nuoristyön ja muiden vapaa-ajanpalveluiden riittämätön saatavuus voi vähentää sosiaalisen kanssakäymisen mahdollisuuksia ja johtaa vaikeuksiin kuulua yhteisöön.

Päätelmissä mainitaan OECD:n ”Suositus paremmista mahdollisuuksista nuorille”, joka edellyttää kohdennettuja toimenpiteitä haavoittuvassa ja epäedullisessa asemassa olevien nuorten tukemiseksi. Tähän kuuluu integroitujen, paikallisiin olosuhteisiin räätälöityjen sosiaali-, terveys-, asumis- ja työvoimapalvelujen tarjoaminen. Suosituksessa korostetaan maaseudun nuorten koulutus-, asumis- ja terveysinvestointien sekä sidosryhmäyhteistyön merkitystä niiden onnistumista tukevien ympäristöjen luomisessa.

Päätelmien mukaan maaseudun nuorten kehityksen ja voimaannuttamisen kannalta on olennaisen tärkeää saada tietoja erilaisista rahoitusohjelmista, kuten Erasmus+, Euroopan Solidaarisuusjoukot ja LEADER, ja niiden mahdollisuuksista.

Jäsenmaita pyydetään muun muassa:

- Tarvittaessa edistämään ja varmistamaan oikeudenmukainen ja yhtäläinen pääsy maaseudun nuorten jokapäiväiseen elämään liittyviin infrastruktuureihin, yhteyksiin ja palveluihin.
- Tehostamaan toimia digitaalisen infrastruktuurin ja palvelujen saatavuuden parantamiseksi maaseudulla, erityisesti tukemalla elektroniikkalaitteita, rakentamalla korkealaatuista laajakaistakattavuutta, parantamalla digitaalista lukutaitoa ja kyberturvallisuutta sekä jakamalla tarvittaessa hyviä käytäntöjä paikallisten, alueellisten ja kansallisten viranomaisten kesken.
- Tukemaan monialaista yhteistyötä paikallisten laadukkaiden koulutus-, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden, nuorisotyön sekä kulttuuri-, urheilu- ja vapaa-ajantoimintojen välillä, joista maaseutu- ja syrjäseuduilla asuvat nuoret voivat hyötyä, ja samalla edistämään fyysistä ja digitaalista pääsyä näihin palveluihin.
- Kannustamaan viranomaisia, erityisesti maaseudulla ja syrjäseuduilla, helpottamaan paikallistasolla nuorisovaltuustojen perustamista ja päätöksentekoprosessien kehittämistä, sillä ne voisivat toimia neuvoa-antavina ja aloitteita tekevinä eliminä. Ne voivat osaltaan edistää nuorten osallistumista heitä koskettaviin päätöksentekoprosesseihin, kuten koulutukseen, työllisyyteen, sosiaaliseen osallisuuteen, infrastruktuuriin, terveydenhuoltoon (erityisesti mielenterveyteen) ja ympäristöön liittyviin kysymyksiin sekä vahvistaa luottamusta demokraattisiin prosesseihin.
- Edistämään turvallisten ja osallistavien nuorisotilojen perustamista ja toimintaa maaseutu- ja syrjäseuduilla, ja helpottamaan tarvittaessa jo olemassa tilojen jatkuvaa tukemista ja sukupolvien välistä vuorovaikutusta. Lisäämään aloitteita eri nuorisotyön toimintamuotojen sekä nuorisojärjestöjen tukemiseksi, jotta tunnustetaan niiden keskeinen rooli maaseudulla ja syrjäisimmillä alueilla asuvien nuorten tavoittamisessa.
- Kannustamaan paikallista vuoropuhelua maaseudun kehittämisestä ja alueen tulevaisuudesta sekä kestävästä ratkaisusta, joihin nuoret, instituutiot ja paikallisviranomaiset sekä eri sidosryhmät osallistuvat.
- Edistämään kykyjä tukevia aloitteita, joissa omaksutaan kokonaisvaltainen lähestymistapa kykyjen vaalimiseen ja hyödyntämiseen kouluttamalla nuorisotyöntekijöitä, kasvattajia ja ammattilaisia tunnustamaan nuorten moninaiset kyvyt.
- Tukemaan paikallista ja tarvittaessa alueellista nuorisotyöllisyyttä, erityisesti niiden nuorten tukemiseksi, jotka eivät ole työssä tai koulutuksessa (NEET), lisäämään tietoisuutta ja helpottamaan erilaisten työllistymismahdollisuuksien luomista maaseutu- ja syrjäseuduilla, maataloudessa ja sen ulkopuolella sekä tukemalla paikallisille elinkeinoille räätälöityjä taitojen kehittämis- ja koulutusohjelmia.
- Edistämään nuorisotakuun toteutusta maaseudulla ja syrjäisillä alueilla esimerkiksi kartoittamaan nuorille tarjolla olevia palveluita, kehittämään etäpalveluita ja yhden luukun palvelupisteitä.

Komissiota pyydetään muun muassa:

- Selvittämään keinoja helpottaa maaseudun nuorisolle suunnattuja EU:n aloitteita ja välineitä, joissa keskitytään erityisesti kieli- ja hallintoesteiden poistamiseen, ja tekemään tarvittaessa sanamuodoista ymmärrettävämpiä ja nuorisomyönteisempiä sekä vähentämään byrokraattista taakkaa, jotta maaseudun nuoret voivat helpommin käyttää näitä tukimekanismeja ja -tietoja muun muassa EU:n nuorisoportaalien kautta. Tietoja ja välineitä tulisi tarjota myös sellaisessa muodossa, että ne ovat vammaisten nuorten saavutettavissa.
- Lisäämään nuorisopolitiikan valtavirtaistamisen yhteydessä maaseutunuorten näkyvyyttä EU:n nuoria koskevissa ohjelmissa ja vuoden 2027 jälkeisessä EU:n nuorisostrategiassa, sekä hyödyntämään tarvittaessa EU:n nuorisotestiä maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuviin nuoriin kohdistuvien toimien suunnittelussa.
- Selvittämään mahdollisuuksia kohdentaa ja maksimoida olemassa olevien rahoitusmekanismien käyttö paremmin ja tarvittaessa mahdollisuuksia kohdentaa aloitteita uudelleen yhteistyössä asianomaisten sidosryhmien kanssa ja auttamaan nuoria

maaseutuyrittäjiä, muun muassa viljelijöitä, aloittamaan, ylläpitämään ja laajentamaan toimintaansa, ottaen samalla huomioon rakenteelliset rajoitukset, joita heillä saattaa olla rahoituksen saannissa. Edistämään maaseudun ja syrjäisten nuorten olemassa olevia tukimekanismeja, ja tukemaan kaikkien maaseudun ja syrjäisten alueiden yrittäjien välistä yhteistyötä. Näin turvataan maaseudun tulevaisuuden työmahdollisuudet ja edistetään taloudellista selviytymiskykyä ja elinvoimaisuutta.

- Jatkamaan tietämyksen rakentamista ja näyttöön perustuvaa tutkimusta maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvista nuorista hyödyntäen olemassa olevia välineitä, kuten Youth Wikiä ja tutkimuksia yhteistyössä muun muassa EU:n ja Euroopan neuvoston nuorisokumppanuuden kanssa.
- Jatkamaan pyrkimyksiä lisätä tietoisuutta ja aliedustettujen ryhmien, kuten maaseudun nuorten, osallistumista EU:n nuorisodialogiin ja muihin EU-aloitteisiin.

Jäsenmaita ja komissiota pyydetään muun muassa.:

- Korostamaan ja tunnustamaan maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvien nuorten strateginen rooli vihreän, oikeudenmukaisen ja osallistavan siirtymän aikaansaamisessa, elintarvike- ja ilmastoturvallisuuden ylläpitämisessä, luonnon monimuotoisuuden edistämisessä ja maaseudun elvyttämisessä sekä nuorten osallistamisessa muutokseen.
- Tarjoamaan mahdollisuuksia tasapuoliseen kieltenoppimiseen helpottamalla maiden välistä yhteistyötä, virallisia, epävirallisia ja arkioppimisen mahdollisuuksia sekä soveltuvaa maaseudun jokapäiväiseen käyttöön keskittyvää kielikoulutusta.
- Vahvistamaan nuorten edellytyksiä menestyä paikallisesti tukemalla aloitteita, joissa paikallisia resursseja ja infrastruktuuria käytetään tehokkaasti kestävien elinkeinojen luomiseen maaseutu- ja syrjäseuduilla, syrjäisimmät alueet mukaan luettuina, sekä kannustamaan kehittämään asianmukaisia asuntoaloitteita, jotka on räätälöity näillä alueilla asuvien nuoren tarpeisiin.
- Vahvistamaan poikkihallinnollista yhteistyötä virallisen ja epävirallisen koulutuksen alalla kiinnittäen entistä enemmän huomiota henkilöresurssien osaamisen parantamiseen ja kehittämiseen sekä koulutuslaitosten tilojen ja välineiden saatavuuden ja saatavuuden lisäämiseen vaikeimmassa asemassa olevilla aloilla.
- Varmistetaan maaseutunuorten ja nuorisojärjestöjen aktiivinen osallistuminen poliittisiin keskusteluihin ja päätöksentekoon paikallisella, alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla tekemällä yhteistyötä politiikkatoimia suunniteltaessa ja toteutettaessa sekä tarjoamalla kattavaa ja ajantasaista ja eriteltyä tietoa maaseutunuorista, muun muassa nuorista viljelijöistä, jotta heille voidaan kohdentaa heille räätälöityjä toimia.
- Lisäämään rajat ylittävää yhteistyötä ja EU:n toimia mielenterveyden ja fyysisen terveyden alalla kannustamalla mielenterveystutkimusta, kehittämällä yhteisiä seuranta- ja ennaltaehkäisy menetelmiä vähemmän kehittyneille alueille sekä jakamalla hyviä käytäntöjä mielenterveyspalvelujen yleistymisestä maaseudulla ja syrjäisillä alueilla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165, ei lainsäädäntöasia

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU32-jaosto laaja kokoonpano, 17.4.2024 ja kirjallinen käsittely 5.-7.11.2024

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

WK 1369/2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/SORY erityisasiantuntija Eija Kauniskangas, eija.kauniskangas@gov.fi,
puh. 050 5672772
EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, [Error! Hyperlink reference not valid.](#), p. 050 441
0966

VAHVA-tunnus

EU/348/2024

Liitteet -

Viite -

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/348/2024-OKM-29

Kauniskangas Eija

8.11.2024

EU; Nuoriso; Ehdotus neuvoston päätöslauselmaksi EU:n nuorisodialogin kymmenennen kierroksen tuloksista

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n puheenjohtajamaa Unkari on antanut ehdotuksen neuvoston päätöslauselmaksi EU:n nuorisodialogin 10:nneen kierroksen tuloksista (25.6.2024, 10340/24).

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto hyväksynee päätöslauselman 25.-26.11.2024. Päätelmää on käsitelty neuvoston nuorisotyöryhmässä 24.7., 25.9., 7.10. ja 21.10.2024.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätöslauselman.

Pääasiallinen sisältö

Päätöslauselman tavoitteena on varmistaa nuorisodialogin 10:nneen kierroksen tulosten tunnustaminen ja seuraaminen paikallisella, alueellisella, kansallisella ja Euroopan tasolla nuorisodialogin laadun ja jatkuvuuden turvaamiseksi. Nuorisodialogin 10:nes kierros toteutettiin Espanjan, Belgian ja Unkarin puheenjohtajakausilla. Kierros edisti nuorisotavoitteen #3 Osallistavat yhteiskunnat toteutusta sekä puheenjohtajatrion teemaa ”Me tarvitsemme nuoria”.

Tulevan trion (Puola, Tanska, Kypros) teemana on Euroopan nuorisotavoite #1 EU:n tuominen lähelle nuoria.

10. kierroksen tulokset pohjautuvat EU:n nuorisokonferensseihin, kansallisella ja Euroopan tasolla toteutettuihin kyselyihin sekä tapahtumiin.

Päätöslauselmassa kuvataan nuorten ja nuorisojärjestöjen osallistumista ja roolia nuorisodialogin toteutuksessa eri vaiheissa. Yhteistyötä on tehty kansallisten nuorisokomiteoiden, komission sekä Euroopan Nuorisofoorumin kanssa. Lisäksi päätelmissä kuvataan kunkin tämän kierroksen puheenjohtajamaan painotuksia.

Päätelmissä todetaan Budapestissä järjestetyn nuorisokonferenssin osallistujien painottaneen muun muassa nuorisodialogin parempaa näkyvyyttä, jatkuvuutta ja tulosten seurantaa, sillä dialogilla voisi olla entistä laajemmin hyötyä nuorisopoliittisesti. Lisäksi nuoret toivoivat osallistujapohjan laajentamista entisestään.

Päätöslauselmassa on paikka nuorisokonferenssissa valmistelluille nuorten suosituksille.

Komissiota pyydetään:

- tukemaan tulevia nuorisodialogeja lisäämällä mukana olevien nuorisojärjestöjen, määrää ja monimuotoisuutta sekä kehittämään rakenteita, jotka edistävät nuorisodialogin tiedotusta, tarjoamaan ohjeistusta ja ylläpitämään tietokantaa ajankohtaisista politiikkatoimista, hyvistä käytännöistä ja suunnitelmista.
- käyttämään EU:n nuorisodialogia yhtenä nuorisopolitiikan valtavirtaistamisen välineenä luoden tiiviimmän yhteyden komission työohjelmaan ja hyödyntämään nuorisodialogissa nuorisotestiä EU-tasolla.

Jäsenvaltioita ja komissiota pyydetään

- tarkastelemaan nuorisodialogin 10:n kierroksen tuloksia sekä kehittämään ja tukemaan prosesseja nuorisodialogin suositusten jakamiseksi asiaankuuluville sidosryhmille eri tasoilla.
- vahvistamaan ja parantamaan EU:n nuorisodialogin prosessia hyödyntämällä 10:n kierroksen parhaita käytäntöjä ja periaatteita, jotka ovat ohjanneet sen onnistunutta täyttöönpainoa.
- tukemaan kansallisten työryhmien ja nuorisokomiteoiden roolia, sitoutumista prosessiin sekä niiden merkitystä monipuolisen nuorisonäkökulman saamiseksi.
- edistämään EU:n nuorisodialogin näkyvyyttä paikallisissa, alueellisissa, kansallisissa ja EU-tason tilaisuuksissa ja edistämään nuorten osallistumista päätöksentekoprosesseihin kaikilla tasoilla. Tukemaan ja vahvistamaan eri sidosryhmien, kuten kansallisten työryhmien, Euroopan Nuorisofoorumin, kansallisten nuorisokomiteoiden ja kansainvälisten nuorisojärjestöjen, välistä yhteistyötä.
- edistämään nuorisoystävällistä tiedotusta ja viestintävälineitä, osallistuvien nuorten määrän ja erilaisten taustojen lisääntymiseksi, jotta taustat lisääntyvät, voidaan saavuttaa EU:n nuorisostrategian asettamat tavoitteet EU:n nuorisodialogille.
- varmistamaan kestävämpi, kokonaisvaltaisempi ja strategisempi lähestymistapa EU:n nuorisodialogin viestintään ja tukemaan tarvittaessa kansallisia työryhmiä. Tämä sisältää muun muassa viestintäsuunnitelman nuorisojärjestöjen osallistumisesta näkyvyyden ja avoimuuden lisäämiseksi kaikilla eri tasoilla.

- priorisoimaan pitkäkestoisen institutionaalisen muistin ja jatkuvuuden parantamisen EU:n nuorisodialogin syklien välillä esimerkiksi kehittämällä pysyvän EU:n nuorisodialogin sihteeristön. Tähän kuuluu säännöllisen nuorisajohtoisen koordinoinnin edistäminen, jota tukevat puheenjohtajatrio, edellisen trion viimeinen puheenjohtajamaa, seuraavan trion ensimmäinen puheenjohtajamaa, komissio ja tarvittaessa Euroopan Nuorisofoorumi.
- antamaan jatkuvaa palautetta nuorisodialogiin osallistuneille nuorille ja nuorisjärjestöille merkityksellisen vuoropuhelun ja nuorten osallistumisen varmistamiseksi kaikilla tasoilla.
- huomioimaan aiempien syklien tulokset tulevien syklien suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa, jotta voidaan edistää nuorten valmistelemien suosituksen tarkastelua ja edistää osallistavampaa ja reagoivampaa nuorisopoliittista toimintaympäristöä.
- tukemaan laajenemisprosessia ja selvittämään miten kandidaattimaiden nuoria voidaan osallistaa tarvittaessa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165, ei lainsäädäntöasia

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kokous 17.9.2024. sekä kirjallinen käsittely 5.-7.11.2024

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

13629/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/SORY erityisasiantuntija Eija Kauniskangas,
eija.kauniskangas@gov.fi, puh. 050 5672772

VAHVA-tunnus

EU/113/2024

Liitteet

Viite

EU; Nuoriso; Ehdotus neuvoston päätöslauselmaksi EU:n nuorisostrategian työsuunnitelman 2025-2027 tarkistamisesta

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n puheenjohtajamaa Unkari on antanut ehdotuksen neuvoston päätöslauselmaksi EU:n nuorisostrategian työsuunnitelman 2025-2027 tarkistamisesta (31.7.2024 1204/24). Päätöslauselmaa on käsitelty EU:n nuorisotyöryhmän kokouksissa 24.7., 2.9., 7.10 ja 21.10.2024.

Päätöslauselma on tarkoitus hyväksyä Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvostossa 25.-26.11.2024

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätöslauselman.

Pääasiallinen sisältö

EU:n nuorisostrategia 2019-2027 kehottaa jäsenmaita ja Euroopan komissiota toteuttamaan nuorisostrategiaa tehokkaasti ja käyttämään toteutuksen välineenä muun muassa EU:n nuorisoalan työsuunnitelmia.

Nuorisostrategian kolmivuotiset työjaksot kattavat kaksi triopuheenjohtajakautta, joiden prioriteetit ja toimet esitetään työsuunnitelmissa. Työsuunnitelmien tulee perustua strategian periaatteisiin ja prioriteetteihin ja pyrkiä toteuttamaan strategian tavoitteita.

Ehdotus työsuunnitelmaksi perustuu Puolan, Tanskan ja Kyproksen sekä Irlannin, Latvian ja Kreikan alustaviin suunnitelmiin. Työsuunnitelma tarkastetaan vuoden 2026 ensimmäisen puheenjohtajakauden aikana.

Komissio voi tukea ja täydentää jäsenmaiden toimenpiteitä. Työsuunnitelman toimeenpanossa voidaan käyttää kaikkia strategian työvälineitä, kuten EU:n nuorisodialogia, nuorisoalan sidosryhmää, EU:n nuorisokoordinaattoria, EU:n nuoriso-ohjelmia, Euroopan nuorisoportaalia sekä tutkimuksia ja selvityksiä.

Komission tiedonanto EU:n vuoden 2022 nuorison teemavuodesta antoi työkaluja EU:n nuorisostrategian toteuttamiseen, kuten nuorisopolitiikan valtavirtaistaminen, EU:n nuorisodialogi sekä EU:n nuorisotestin käynnistäminen.

EU:n nuorisodialogissa täytyy lisätä heikommassa asemassa olevien nuorten ja aliedustettujen ryhmien osallistumista. Lisäksi huomiota täytyy kiinnittää tulosten jalkauttamiseen päätöksentekijöille ja muille tahoille, näkyvyyden lisäämiseen sekä seurantaan EU-, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Komissio aikoo toteuttaa vuosina 2025-2026 yhteiskehittämisen prosessin sidosryhmien kanssa seuraavan EU:n nuorisostrategian valmisteluun. Tämä sisältää uuden nuorten sidosryhmien ryhmän toiminnan käynnistämisen, tapahtumia ja kampanjoita sekä mahdollisia konsultaatioita osana EU:n nuorisodialogia. Lisäksi tulevan strategian valmistelussa hyödynnetään nykyisen strategian väliarvioita sekä Erasmus+- ja Euroopan Solidaarisuusjoukkojen väliarvioita.

Puolan, Tanskan ja Kyproksen työsuunnitelmassa toteutetaan nuorisotavoitetta #1 EU:n tuominen lähelle nuoria. Irlannin, Liettuan ja Kreikan työsuunnitelma toteuttaa nuorisotavoitteita #4 Tiedonsaanti ja rakentava vuoropuhelu ja #9 Tiloja ja osallistumista kaikille.

Neuvoston puheenjohtajia kehoitetaan tarjoamaan jäsenmaille ja muille nuorisoalan edustajille mahdollisuuden keskustella eurooppalaisesta yhteistyöstä vuoden 2027 jälkeen, EU:n nuorisodialogin ja komission avulla, jotta saavutetaan paras mahdollinen synergia tulevalle ohjelmakaudelle ja täyttämään tavoitteet nuorten mielekkääseen osallistumiseen ja nuorisopolitiikan valtavirtaistamiseen, huolehtien samalla siitä että EU:n monialainen nuorisostrategia on ministereiden ja muiden asianosaisten helposti ymmärrettävissä.

Euroopan komissiota kehoitetaan varmistamaan monialainen sisäisen kuulemisen seuraavan EU:n nuorisostrategian suunnittelun alkuvaiheessa Euroopan nuorison teemavuoden perintöä koskevan tiedonannon mukaisesti, jotta voidaan huomioida nuorisopolitiikan valtavirtaistaminen kaikilla politiikan aloilla.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165 artikla, ei lainsäädäntöasia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen käsittely 5.-7.11.2024

Eduskuntakäsittely**Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema**

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

WK 12461/2024 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/SORY erityisasiantuntija Eija Kauniskangas, eija.kauniskangas@gov.fi,
puh. 050 5672772

EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, sarita.friman@gov.fi, p. 050 4410966

VAHVA-tunnus

EU/113/2024

EU; Nuoriso; politiikkakeskustelu; Muuttuvat demografiset suuntaukset muokkaavat maaseudun nuorten mahdollisuuksia

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvosto käy politiikkakeskustelun teemasta muuttuvat demografiset suuntaukset muokkaavat maaseudun nuorten mahdollisuuksia puheenjohtajamaa Unkarin tausta-asiakirjan pohjalta (28.10.2024, 14238/24).

Suomen kanta

Hallitusohjelman mukaan Suomi edistää nuorten osallisuutta ja alueellista yhdenvertaisuutta.

Suomi pitää tärkeänä nuorten osallistumista ja nuorisoulottuvuuden valtavirtaistamista eri politiikkasektoreilla, kiinnittäen erityishuomiota heikommissa asemassa oleviin nuoriin. Suomi tukee nuorten osallistumisrakenteiden vahvistamista kaikilla politiikka-aloilla myös ylisukupolvisen keskustelun ja väestökehityksellisen näkökulman varmistamiseksi. (E45/2024 vp)

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirjassa todetaan, että EU:n väestönkehitystä määrittää yhä enemmän väestön ikääntyminen. Väestörakenteen muutos vaikuttaa erityisesti maaseudulla asuviin nuoriin.

Tausta-asiakirjan mukaan väestön väheneminen erityisesti maaseudulla ja harvaan asutuilla alueilla vaikuttaa kilpailukykyyn sekä taloudelliseen, alueelliseen ja sosiaaliseen koheesioon. Nuorten muuttaessa pois maaseudulta, jäävät nämä alueet ilman inhimillistä pääomaa ja osaamista innovoinnin ja kehityksen edistämiseksi. Keskeistä olisikin kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa keskitytään monipuolistamaan työllistymismahdollisuuksia, kehittämään osaamista, parantamaan laadukasta koulutusta ja tekemään maaseudusta houkuttelevampi paikka asua, oppia ja työskennellä. Nuorten rooli tässä on merkityksellinen, ja he voivat toimia alueidensa kehittymisen edistäjinä.

Tausta-asiakirja kuvailee myös maaseudun väestörakenteen muutoksia yhteisöjen sosiaaliseen rakenteeseen. Vahvat yhteisösiteet, sosiaalinen osallisuus ja mielekkäät osallistumisen mahdollisuudet voivat auttaa maaseudun nuoria sitoutumaan paikallisille alueilleen. EU:n nuorisostrategia 2019-2027 ja sen nuorisotavoitteet #3 ja #6 korostavat osallistavien yhteiskuntien edistämisen ja sellaisten maaseutualueiden luomisen merkitystä, joilla nuoret voivat hyödyntää täysimääräisesti potentiaaliaan ja kukoistaa paikallisesti.

Politiikkakeskustelussa pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Miten maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvia nuoria eniten koskettavaan väestökehitykseen voidaan puuttua tehokkaasti?
- Miten maaseudulla ja syrjäisillä alueilla asuvat nuoret, erityisesti heikommassa asemassa olevat, saadaan hyödyntämään käyttämätöntä potentiaaliaan menestyä paikallisesti?
- Miten paikallisia, alueellisia, kansallisia ja EU:n parhaita käytäntöjä voidaan jakaa ja panna täytäntöön jäsenvaltioissa alueellisten erojen lieventämiseksi

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165 artikla, ei lainsäädäntöasia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely 5.-7.11.2024

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

14238/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM, erityisasiantuntija Eija Kauniskangas, eija.kauniskangas@gov.fi, puh. 050 5672772

EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, **Error! Hyperlink reference not valid.**, p. 050 441

0966

VAHVA-tunnus

EU/113/2024

Liitteet -

Viite -

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/110/2024-OKM-35

Bosquet Päivi

14.11.2024

Päätelmät koulutusalan strategisista kumppanuuksista

Kokous

Koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Unkari antoi ehdotuksen neuvoston päätelmiksi koulutuksen strategisista kumppanuuksista (11740/24) 12.7.2024. Neuvoston päätelmät on tarkoitus hyväksyä koulutusneuvoston kokouksessa 25.11.2024.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmäluonnoksessa strateginen kumppanuus ymmärretään yhteistyönä, johon koulutustoimijoiden lisäksi voi osallistua viranomaiset ja muut asiaankuuluvat sidosryhmät, kuten työmarkkinaosapuolet, työvoimapalvelut, kauppakamarit, yritykset ja liike-elämän järjestöt, oppijoiden edustajat, tutkimusorganisaatiot sekä paikalliset ja alueelliset talous- ja yhteiskuntaelämän toimijat. Yhteistyön tavoitteena on vastata yhteiskunnallisiin tarpeisiin keskinäisellä yhteistyöllä pitkäjänteisesti.

Päätelmäluonnoksen mukaan neuvosto panee merkille muuttuvat olosuhteet, jotka vaativat innovatiivisia ja strategisia lähestymistapoja koulutukseen. Neuvosto panee merkille jäsenmaisen erilaiset koulutustoiminnan lähtökohdat ja tarpeet räätälöidä toimintaa alueellisista lähtökohdista huomioiden, samoin kuin rajat ylittävän yhteistyön ja liikkuvuuden tärkeyden. Päätelmäluonnoksen mukaan neuvosto tunnistaa elinikäisen oppimisen avaintaitojen tärkeyden esimerkiksi yrittäjyyden ja digi- ja vihreän siirtymän osalta, korostaen uudelleen- ja täydennyskoulutusta sekä non-formaalia ja informaalia oppimista.

Päätelmäluonnoksen mukaan työssäoppimis- ja oppisopimusjärjestelmät tarjoavat monia taitoja. Nämä järjestelmät voivat perustua työelämän ja koulutusmaailman välisiin kestäviin kumppanuuksiin, ja ovat leviämässä myös ammatillisen koulutuksen ulkopuolelle. Julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet voivat olla tehokas tapa yhdistää työmarkkinoiden tarpeet koulutukseen.

Päätelmäluonnoksen mukaan strategiset kumppanuudet voivat rikastaa rajat ylittävää koulutusyhteistyötä, liikkuvuutta ja tukea osajapulaan vastaamisessa. Päätelmäluonnoksessa nähdään, että ammatillisen koulutuksen osalta strategiset kumppanuudet ovat keskeinen osa järjestelmää, ja korkeakoulut toimivat kehityksen vetureina strategisissa kumppanuuksissa. Nähdään, että on tarpeen voida liikkua ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen välillä ja tukea siirtymistä koulutustasolta toiselle.

Päätelmäluonnoksessa neuvosto kehottaa jäsenvaltioita edistämään strategisia kumppanuuksia kaikilla tasoilla sekä rajat ylittävästi että kansallisesti. Jäsenmaita kehoitetaan edistämään muun muassa yrittäjyyttä, luovuutta ja innovointia sekä joustavia oppimispolkuja strategisissa kumppanuuksissa. Jäsenmaita myös edistämään muun muassa joustavien oppimispolkujen kehittämistä ja toteuttamista strategisten kumppanuuksien avulla, edistämään mahdollisuuksia työssäoppimiseen ja oppisopimuskoulutukseen sekä tukemaan opetushenkilöstön ammatillista kehittymistä ja liikkuvuutta.

Neuvosto pyytää päätelmäluonnoksessa komissiota muun muassa edistämään hyvien käytäntöjen ja kokemusten vaihtoa sekä mahdollistamaan EU-rahoituksella koulutusalan strategisten kumppanuuksien ja rajat ylittävän yhteistyön suunnittelua. Komissiota pyydetään tukemaan jäsenvaltiota ja oppilaitoksia strategisten kumppanuuksien rakentamisessa, tukemaan tulevaisuuteen suuntautuvien alojen täydennys- ja uudelleen koulutusaloitteita ja tekemään neuvostolle nykyisistä ja suunnitelluista taitoakatemoista perusteellisen kartoituksen niiden rahoitus ja hallinnointimuodot mukaan lukien.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston päätelmillä ei ole oikeusvaikutuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU30-jaosto 14.11.2024.

Eduskuntakäsittely

SuV 22.11.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

15019/24
EU/1017/2024-SAAP-140

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Bosquet Päivi, OKM paivi.bosquet@gov.fi, p. 050 342 7967
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/110/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/556/2024-OKM-7

Bosquet Päivi

14.11.2024

Neuvoston suositus houkuttelevista ja kestävästä urista korkeakoulusektorilla

Kokous

Koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komission on antanut 3.4.2024 ehdotuksen neuvoston suosituksiksi houkuttelevista ja kestävästä urista korkeakoulutuksessa (COM(2024) 145 final). Suositus on tarkoitus hyväksyä koulutusneuvoston kokouksessa 25.11.2024.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä suositukset.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston suositusluonnoksessa todetaan, että houkuttelevat ja kestävät urat korkeakoulusektorilla ovat olennaisen tärkeitä unionin korkeakoulujen menestymisen ja jäsenvaltioiden välisen syvemmän ylikansallisen yhteistyön kannalta. Talous on yhä riippuvaisempi osaamisesta, innovoinnista ja korkeasti koulutetuista ihmisistä, ja enemmän arvostusta ja tukea saava akateeminen henkilöstö voi auttaa vaalimaan työvoimaa, jota tarvitaan talouden kehittämiseen.

Neuvoston suositusluonnoksessa kestäväillä urilla korkeakoulusektorilla tarkoitetaan muun muassa akateemisen henkilöstön ja asiantuntijapalvelujen henkilöstön työsuhteita, jotka edistävät heidän henkilökohtaista ja ammatillista kehitystään. Korkeakoulusektorin akateemisella henkilöstöllä tarkoitetaan henkilöstöä, jonka ensisijainen tehtävä on opetus- tai tutkimustyö korkeakouluissa. Tämän suosituksen soveltamisalaan kuuluvat korkeakouluissa sekä opettajina että tutkijoina työskentelevät henkilöt sekä pelkästään opettajina toimivat henkilöt. Korkeakouluilla tarkoitetaan koko sektoria, joka kattaa koko korkeakoulutuksen alan ja siten kaikentyypiset korkeakoulut kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti.

Korkeakoulusektorin akateemisen henkilöstön odotetaan hoitavan monenlaisia tehtäviä kuten esimerkiksi perinteisestä koulutuksesta ja tutkimuksesta täydennys- ja uudelleen- koulutusmahdollisuuksien luomiseen työelämän tarpeisiin, yrittäjyyteen ja innovointiin, johtotehtäviin, osaamisen siirtoon, alueelliseen, kansalliseen ja ylikansalliseen yhteistyöhön, poliittisen päätöksenteon tukemiseen, sekä oppilaitoksen hallintoon osallistumiseen. Tutkimuksen ja muun kuin tutkimukseen liittyvän akateemisen toiminnan tehtäviä tulisi pitää samanarvoisina.

Neuvoston suositusluonnoksen tavoitteena on edistää jatkuvaa ammatillista kehitystä parantavia toimenpiteitä ja akateemisen henkilöstön moninaisten tehtävien tunnustamista, edistäen innovatiivisuutta opetuksessa, täydennys- ja uudelleen- koulutusmyönteistä näkökulmaa sekä vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän osaamisen hankkimista.

Neuvoston suositusluonnoksen tarkoituksena on edistää muun muassa akateemisen henkilöstön ja asiantuntijapalvelujen henkilöstön kilpailukykyisiä, ennakoitavia, oikeudenmukaisia ja saavutettavia työoloja, jotta heitä saadaan houkutelua korkeakoulusektorille ja pysymään siellä. Suositusluonnoksella pyritään myös parantamaan korkeakoulujen henkilöstöpolitiikan ja -strategioiden kehittämiseen tarvittavaa tietopohjaa.

Neuvoston suositusluonnoksen mukaan strategisemmat kansalliset ja rajat ylittävät toimet, mukaan lukien eurooppalaisten yliopistoallianssien muodostaminen ja yhteisten rajat ylittävien koulutusohjelmien kehittäminen, akateemisen henkilöstön vaihdot, opiskelijaliikkuvuuden edistäminen ja koulutustarjonnan luominen jatkuvaa oppimista varten, edellyttävät enemmän aikaa kyseisiin toimiin opetuksen ja tutkimuksen lisäksi. Tämä ylimääräinen työtaakka tulisi huomioida henkilöstöpolitiikassa. Neuvoston suositusluonnoksen mukaan muun muassa institutionaalista autonomiaa, akateemista vapautta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä tulisi suojata.

Neuvoston suositusluonnoksessa todetaan, että suosituksen laadinnassa on huomioitu vahvasti neuvoston suositus eurooppalaisesta kehiksestä tutkimus-, innovointi- ja yrittäjyysosaajien houkuttelemiseksi Eurooppaan ja heidän pitämisekseen Euroopassa. Kyseisellä suosituksella pyritään tekemään tutkijanurista houkuttelevampia kaikilla aloilla. Neuvosto suosittaa, että jäsenmaat korkeakouluja kuullen, akateemista vapautta kunnioittaen ja kansallisia olosuhteita huomioiden,

- edistävät ja arvostavat ja tunnustavat erilaisia akateemisia rooleja, kuten innovatiivinen ja tehokas opetus ja osaamisen siirto, muun muassa henkilöstön eri roolit huomioiden ja erilaisia urapolkuja arvostaen, kannustaa korkeakoulujen johtoa keskittymään enemmän oppimiseen, opetukseen ja osaamisen siirtoon arvostaen niitä yhtä paljon kuin tutkimusta sekä arvostamaan henkilöitä, tarjoamalla mahdollisuuksia koulutukseen. Jäsenmaita kannustetaan harkitsemaan laadunvarmistusprosesseihin

sellaisten indikaattorien lisäämistä, joilla arvioidaan opetuksen ja oppimisen innovatiivisuutta ja laatua.

- kannustavat työehtosopimusten noudattamiseen sekä työmarkkinaosapuolten tulokselliseen vuoropuheluun ja niiden riippumattomuuden kunnioittamiseen. Jäsenmaita kannustetaan toteuttamaan tukitoimia akateemisten urien houkuttelevuuden lisäämiseksi, kuten esimerkiksi rekrytointikäytäntöjen kehittäminen, sukupuolten välisen palkkaeron kaventaminen sekä työ- ja perhe-elämän yhdistäminen, riittävät sosiaalliset tukemalla sukupuolten tasa-arvoa sekä turvallisten työolosuhteiden luomista.

Jäsenmaita kannustetaan korkeakouluja kuullen edistämään ja arvostamaan ja tunnustamaan sitoutumista syvempään alueelliseen, kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön, ja huomioimaan tämä työ urapoluissa, urien arvioinnissa sekä kokonaistyöajassa. Jäsenmaita suositetaan korkeakoulusektoria kuullen kehittämään joustavia uranäkymiä ja osaamisen johtamista koskevia toimenpiteitä akateemiselle ja asiantuntijapalveluiden henkilöstölle, joka osallistuu korkeakoulujen rajat ylittävään yhteistyöhön, kuten Eurooppalaiset yliopistot -allianssien ja muiden Erasmus+ -yhteistyömallien, koordinointiin ja hallinnointiin. Jäsenmaita suositellaan korkeakouluja kuullen mahdollistamaan henkilöstön liikkuvuus sekä sen, että korkeakoulut voivat osoittaa riittävät henkilöresurssit rajat ylittävään yhteistyöhön.

Jäsenmaita suositetaan noudattamaan suositusta hyvissä ajoin, ja tiedottamaan komissiolle säännöllisesti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden hallintokenttien puitteissa toimistaan suosituksen edistämiseksi.

Neuvosto panee merkille komission aikomuksen muun muassa koordinoita eri sidosryhmien kanssa yhteistyössä tämän suositusluonnoksen toimeenpanoa eurooppalaisen koulutusalueen korkeakoulutuksen työryhmässä, ja valmistella valmistella akateemisen henkilöstön eurooppalainen osaamiskehys hyödyntäen jo olemassa olevia osaamiskehyksiä kuten tutkijoiden eurooppalainen osaamiskehys (ResearchComp).

Komissio aikoo suosituksen mukaan lisätä tukea akateemisen henkilöstön ja asiantuntijapalvelujen henkilöstön uria koskevan työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun järjestämiselle unionin tasolla, tukea jäsenmaiden vertaisoppimista rajat ylittävän yhteistyön huomioimisessa akateemisissa urissa sekä kartoittaa olemassa olevia tietoja korkeakoulusektorin urista ja henkilöstöpolitiikasta eurooppalaisella, kansallisella ja oppilaitostasolla. Komissio aikoo suositusluonnoksen mukaan edistää synergioita eurooppalaisesta kehiksestä tutkimus-, innovointi- ja yrittäjyysosaajien houkuttelemiseksi Eurooppaan ja heidän pitämisekseen Euroopassa annetun neuvoston suosituksen kanssa. Komissio aikoo edelleen kehittää ja edistää rajat ylittävää koulutusyhteistyötä ja innovatiivista koulutusalan huippuosaamista ja tarjota niihin tukea unionin rahoituslähteiden kautta, mukaan lukien Erasmus+ -ohjelma ja muut EU:n ohjelmat, sekä Teknisen tuen väline.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artiklat 292, 153 ja 166

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston suositusta ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU-jaosto 8.4.2024 ja 14.11.2024.

Eduskuntakäsittely

SuV 22.11.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

1.

Asiakirjat

COM(2024) 145 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Bosquet Päivi, OKM paivi.bosquet@gov.fi, p. 050 342 7967
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/556/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Neuvoston periaatekeskustelu: Tulevaisuuden vaatimukset täyttävän osaamisen ja kilpailukyvyn edistäminen korkeasteen koulutuksen avulla

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 13.-14.5.2024 Bryssel, Belgia

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Koulutusministerit kokoontuvat koulutusneuvoston kokonpanossa 25.11.2024 Brysselissä. Neuvostossa käydään ministereiden politiikkakeskustelu aiheesta Tulevaisuuden vaatimukset täyttävän osaamisen ja kilpailukyvyn edistäminen korkeasteen koulutuksen avulla (15234/24).

Suomen kanta

Suomi pitää Euroopan kilpailukyvyn ja menestyksen kannalta ratkaisevana, että jatkamme määrätietoisia ponnisteluja koulutustason nostamiseksi ja jatkuvan oppimisen vahvistamiseksi EU:n tasolla. Jatkuvat panostukset Erasmus+:n kaltaisiin ohjelmiin tukevat näitä tavoitteita. Maailmanlaajuisessa kilpailussa EU:n on oltava kilpailukykyinen alue sekä huippututkimukselle että opiskelijavaihdolle. (E 58/2023 vp).

Suomi näkee, että korkeakoulutus on investointi tulevaisuuteen. Suomelle on tärkeää, että Eurooppa menestyy, voi hyvin ja pärjää globaalissa kilpailussa. Suomi kannattaa eurooppalaisen korkeakouluyhteistyön syventämistä, jolla onnistuessaan on suuri merkitys Euroopan kilpailukyvyille. Kuluneina vuosina on pilotoitu Eurooppalaisia yliopistoja,

joita kaikkia yhdistää erilaisista kokoonpanoista, yhteistyön teemoista ja painopisteistä huolimatta yhteiset eurooppalaiset tavoitteet, arvot ja periaatteet. Suomi pitää tärkeänä jatkaa edelleen yhteistyön tiivistämistä sekä piloteista saatujen kokemusten analysointia ja hyödyntämistä. (E 51/2024 vp).

Suomen lähtökohtana on, että EU:n kilpailuun perustuvien rahoitusohjelmien, kuten tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, tulee jatkossakin perustua korkeaan toiminnan laatuun, ei kiintiöihin tai aluekriteereihin (E 58/2023 vp).

Suomi tarkastelee kiinnostuneena komission ehdotusta eurooppalaisesta tutkinnosta, erityisesti laajemman osaamisen kehittämisen ja osaamisen liikkuvuuden edistämisen näkökulmasta. Ehdotus on kiinnostava myös Euroopan näkyvyyden ja houkuttelevuuden vahvistamiseksi globaalilla kentällä. (E 51/2024 vp).

Tarvitaan kuitenkin lisävarmuutta siitä, mihin haasteisiin eurooppalaisella tutkinnolla vastattaisiin käytännössä ja mitä lisäarvoa se toisi nykytilanteeseen eri toimijoiden näkökulmasta. Suomen näkökulmasta olisikin tärkeää panostaa vahvempaan analyttiseen tietopohjaan, jonka avulla ratkaisuvaihtoehtoja olisi mahdollista arvioida. Unionin sekä jäsenmaiden keskinäistä toimivallan jakoa on kunnioitettava, ja ehdotusten tulee perustua riittävän kattaviin komission vaikutusarviointeihin. Suomi katsoo, että eurooppalaista tutkintoa tulee tarkastella huolellisesti ja monipuolisesti kansallisen koulutusjärjestelmän näkökulmasta, eikä nopeilla ratkaisuihin välttämättä päästä parhaaseen lopputulokseen. Esimerkiksi eurooppalaisten tutkintojen rahoittamisen suunnitelmista tarvitaan lisätietoja. (E 51/2024 vp).

Suomen lähtökohtana on ollut, että tutkinnon tulee jatkossakin kuulua aina jonkun jäsenmaan kansalliseen koulutusjärjestelmään, ja suhtautuu keskusteluun tutkintojen antamiseen liittyvästä eurooppalaisesta oikeushenkilöstä varauksellisesti. Suomi pitää tärkeänä välttää uusien rakenteiden ja byrokratian luomista. Jäsenmaiden olisi tärkeää sitoutua jo Bolognan prosessissa sovittuun toimeenpanoon rajat ylittävän korkeakouluyhteistyön hallinnollisten ja lainsäädännöllisten esteiden vähentämiseksi. (E 51/2024 vp).

Suomi näkee, että osaamiseen liittyvää liikkuvuutta voidaan edelleen edistää muun muassa rahoituksella, Eurooppalaiset yliopistot- yhteistyön oppeja hyödyntämällä, virtuaalista liikkuvuutta edistämällä, liikkuvuuden seuranta kehittämällä, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta lisäämällä ja suoritusten hyväksiluvun sujuvoittamisella. Näin samalla parhaiten vastataan Euroopan osaamistarpeisiin ilman uusia rakenteita. (E 51/2024 vp).

Suomi näkee, että liikkuvuusjaksoilla hankitun osaamisen sujuva tunnustaminen on olennaista. Suomi näkee, että liikkuvuusjaksojen tunnustamisen tulee perustua jatkossakin toimijoiden väliseen sopimukseen. (E 61/2023 vp). Suomi yhtyy komission näkemykseen siinä, että toimiva laadunvarmistus lisää korkeakoulujen välistä luottamusta yhteisiin rajat ylittäviin koulutusohjelmiin ja muuhun yhteistyöhön. Suomi pitää tärkeänä, että korkeakoulutuksen laadusta pidetään huolta myös jatkossa erilaisten korkeakoulutuksen ja tutkimuksen yhteistyömuotojen ja digitalisaation kehittyessä. Suomi näkee instituutiota-son laadunvarmistuksen, joka kattaa korkeakoulun kaiken toiminnan laadunvarmistusmenettelyjen ulkoisen arvioinnin, toimivan hyvänä ja joustavana pohjana kansainväliselle korkeakouluyhteistyölle. (E 51/2024 vp).

Opetusministerit keskustelevat siitä, miten tulevaisuusorientoitunutta osaamista ja kilpailukykyä voidaan parantaa suunnitellun eurooppalaisen tutkinnon avulla.

Opetusministerit keskustelevat myös siitä, miten eurooppalaisia korkeakouluja voidaan tukea, jotta niistä tulisi EU:n kilpailukykyä maailmanlaajuisesti edistäviä moottoreita.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artiklat 165

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU-jaosto 14.11.2024

Eduskuntakäsittely

SuV 22.11.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

15234/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Bosquet Päivi paivi.bosquet@gov.fi p. 02953 30375
Friman Sarita, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/110/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

EU; Urheilu; Ehdotus neuvoston päätelmiksi urheilun suurtahtumien kestävästä perinnöstä

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston puheenjohtajamaa Unkari antoi ehdotelman neuvoston päätelmistä urheilun suurtahtumien kestävästä perinnöstä (14443/24). Päätelmiä on käsitelty neuvoston urheilutyöryhmässä. Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto hyväksyy päätelmät koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston kokouksessa 25.-26.11.2024.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan päätelmät tunnustavat kestäväen urheilun, infrastruktuurin, ympäristön, talouden ja sosiaalisen perinnön tavoitteeksi suurten urheilutapahtumien järjestämisessä ja tapahtumien järjestämisen hyväksynnän ja menestyksen edellytykseksi. Urheilun suurtahtumat voivat toimia katalysaattorina kestävyiden edistämiseksi yhteiskunnissa monin tavoin. Ne voivat parhaimmillaan lisätä tietoisuutta fyysisen aktiivisuuden merkityksestä hyvinvoinnille, yhdenvertaista osallistumista liikuntaan – erityisesti vammaisten osallistuminen liikuntaan - urheilun tukea ja sponsorointia, vapaaehtoistoimintaa sekä edistää liikenteen toimivuutta ja urheilupaikkojen käytettävyyttä. Erityisesti vammaisten osallisuuden lisääminen nostetaan Paikallisyhteisöjen osallistaminen ja tapahtuman ra-

kenttäminen myös sen jälkeen paikallisyhteisöä hyödyttäväksi ja elämänlaatua parantavasti on olennaista, samoin infrastruktuurin rakentaminen ympäristökestävästi. Tapahtumat voivat myös edistää innovaatioita, työllisyyttä ja luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia niin isäkaupungille, alueelle ja maalle. Tapahtumat voivat tarjota hyviä malleja ympäristökestävyydestä ja edistää ympäristötietoisuutta ja vastata EU:n ilmasto-, biodiversiteetti- ja resurssitehokkuustavoitteisiin sekä edistää sosiaalista inklusiota.

Haasteina päätelmissä tuodaan esiin tapahtumien jälkeen vajaakäytöllä olevan infrastruktuurin aiheuttama taloudellinen ja ympäristötaakka ja mahdollinen alueiden gentrifikaatio. Esiin tuodaan myös huoli EU-maiden hiipuneesta kiinnostuksesta järjestää urheilun suurtapahtumia ja siitä, että tapahtumien järjestäminen siirtyy pois demokraattisista, ihmisoikeuksia kunnioittavista maista tapahtumia urheilupesuun käyttäviin maihin. Toisaalta kasvava innostus järjestää tapahtumia yhdessä useassa maassa, mikä mahdollistaa tapahtumien järjestämisen myös pienemmissä maissa – toki kestävästi. Kielteisiä vaikutuksia voidaan taklata pitkän aikavälin suunnittelulla ja eri toimijoiden yhteistyöllä ja sitoutumisella yhteisiin tavoitteisiin.

Jäsenmaita kehoitetaan edistämään mm.

1. kestävyyttä ja kestävä perintöä kaikissa urheilun suurtapahtuman vaiheissa suunnittelusta alkaen ja huolehtimaan siitä, että mahdollisimman moni hyötyy tapahtumasta ja sen perinnöstä
2. harkita mahdollista julkisen tuen ehdollistamista kestävyiden ja hyvän hallinnon näkökulmista
3. eri sidosryhmien, kuten urheilujärjestöt, media, yrityssektori, paikallisyhteisöt, vapaaehtoiset ja laaja yleisö, osallistamista tapahtumahankkeeseen
4. tapahtuman avulla sosiaalista inklusiota, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa (gender equality) ja toisten kunnioitusta
5. ympäristökestävyyttä tekemällä yhteistyötä eri asiantuntijaorganisaatioiden, yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa
6. vapaaehtoisohjelmien luomista ja heidän työnsä ja osaamisensa tunnustamista ja verkostojen kehittämistä
7. tukemaan paikallistason liikuntatoimintaa (seuroja ja kuntia) tapahtuman jälkeen
8. urheilun integriteettiä sekä turvallisuutta ja viihtyisyyttä itse tapahtumassa ja sen ulkopuolella
9. eurooppalaisia ja olympialiikkeen arvoja
10. tapahtumien kestävä perintöön liittyvää kansainvälistä yhteistyötä – tiedonkeruuta, seurantavälineitä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa
11. tapahtumien järjestämistä yhdessä usean kaupungin/maan kesken, taloudelliset ja ympäristöseikat huomioiden.

Komissiota kehoitetaan mm.

1. huomioimaan urheilun suurtapahtumien kestävyys pitkän aikavälin EU:n liikuntapoliittisen strategian valmistelussa
2. jakamaan tietoa ja edistämään tiedonvaihtoa hyvistä käytännöistä
3. edistämään tietoisuutta eri kansainvälisistä ja eurooppalaisista instrumenteista koskien tapahtumien kestävyttä ja perintöä
4. mittaamaan tapahtumien vaikutusta hyödyntäen tilastotietoa
5. tutkimaan tapoja, joilla rohkaista ja tunnustaa vapaaehtoistoiminnan hankkeita ja edistää niiden näkyvyyttä.

Urheilujärjestöjä ja muita sidosryhmiä kehoitetaan urheilun autonomia huomioiden mm.

1. sitoutumaan infrastruktuuria, taloudellista, ympäristö- ja sosiaalista kestävyttä, hyvää hallintoa, vastuullista liiketoimintaa, ihmisoikeuksia ja kansainvälisiä standardeja koskeviin periaatteisiin

2. yhdessä EU-maiden kanssa rohkaisemaan urheilun suurtapahtumien järjestämistä yhdessä usean maan kesken pitäen samalla huoli taloudellisesta kestävydestä ja ilmastosta
3. kehittämään kestävyys- ja perintöstrategioita ja toimeenpanemaan läpinäkyvät tapahtumien hakuprosessit selkeine ja mitattavine kriteereineen sisältäen kestävyiden
4. käyttämään soveltuvia seurantamenetelmiä tapahtuman kaikissa vaiheissa
5. kunnioittamaan perus- ja ihmisoikeuksia ja tekemään sen mukaisia päätöksiä kisaisännyyksistä niin EU:ssa kuin sen ulkopuolella
6. integroimaan tapahtuman kestävä perintö myös viestintään sekä käyttämään tapahtumaa hyödyksi myös laajemmin urheilun pariin motivoinnissa
7. käyttämään solidaarisuusmekanismin mukaan tapahtumatuloja ruohonjuuritason hyväksi

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165, ei lainsäädäntöasia

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

EU32-jaosto (nuoriso ja urheilu) 17.9.2024, laaja kokoonpano ja kirjallinen menettely 5.-7.11.2024.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 22.11.2024.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14443/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/LV kulttuuriasiainneuvos Satu Heikkinen, satu.heikkinen@gov.fi,
puh. +358 40 5662810
EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, sarita.friman@gov.fi, + 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/120/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

EU; Liikunta: keskustelu; eurooppalaisen urheilumallin keskeisten piirteiden rooli

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 25.-26.11.2024

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ministerit käyvät politiikkakeskustelun aiheesta puheenjohtajan keskustelupaperin pohjalta (14826/24) Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvostossa 25.-26.11.2024.

Suomen kanta

Hallitusohjelma painottaa liikuntapolitiikassa vastuullista ja kaikille avointa kansalaisjärjestötoimintaa ja turvaa sen kivijalkana olevan vapaaehtoistyön sekä järjestöjen ja seurojen toiminnan. Huippu-urheilulla on tärkeä tehtävä ruohonjuuritasolla erityisesti lasten kannustamisessa urheilun pariin tarjoamalla esikuvia ja elämyksiä sekä vahvistamalla yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan tausta-asiakirja muistuttaa vuoden 2021 neuvoston päätöslauselmasta eurooppalaisen urheilumallin keskeisistä piirteistä, joiden arvopohjana ovat mm. yhdistymisvapaus, urheilun eri tasojen välinen solidaarisuus, reiluus, integriteetti, avoimuus,

sukupuolten tasa-arvo ja hyvä hallinto. Urheilumalli rakentuu urheilun autonomian, pyramidirakenteen, taloudellisen solidaarisuuden ja avointen kilpailusarjojen sekä yksi järjestö/laji –järjestelmän puitteisiin ja niiden perustalta laadittuihin sääntöihin ja standardeihin, kilpailukalentereihin ja karsintamenettelyihin.

Tausta-asiakirjassa mainitaan komission kahden vuoden takainen selvitys eurooppalaisesta urheilumallista, joka nosti esiin haastavina trendeinä kaupallistumisen, mahdolliset suljetut kilpailurakenteet ja muutokset vapaaehtoistoiminnassa sekä tarpeen tehdä selkeämmät ohjeet solidaarisuusmekanismille ja rahanjaolle. Puheenjohtaja nostaa esiin myös viimeaikaisten EU:n tuomioistuimen ratkaisujen sekä EU:n urheiluministereiden helmikuisen julistuksen vaikutukset aiheesta käytävään keskusteluun, jonka jatkamiseen myös EU:n urheilun työsuunnitelma 2024 – 2027 kehottaa. Työsuunnitelman mukaan komission tulee sisällyttää aihe pitkän aikavälin EU:n liikuntapolitiiseen strategiaan.

Ministereitä pyydetään keskustelussa ottamaan kantaa seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä eurooppalaisen urheilumallin piirteitä tulisi vahvistaa ja miten EU:n urheilun työsuunnitelman 2024 -2027 toimilla ja tulevalla pitkän aikavälin EU:n liikuntapolitiikan strategisella asiakirjalla voidaan tätä tukea?
- Millä kansallisilla ja/tai EU:n tason toimilla ja metodeilla voidaan motivoida urheiluliikettä vahvistamaan ammattiuurheilun ja ruohonjuuritason välistä yhteyttä mukaan lukien taloudellista solidaarisuusmekanismia?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165 artikla, ei lainsäädäntöasia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely 5.-7.11.2024.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 22.11.2024.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14826/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/LV kulttuuriasiainneuvos Satu Heikkinen, satu.heikkinen@gov.fi, puh.
0405662810
EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, sarita.friman@gov.fi, + 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/120/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Neuvosto; Ehdotus neuvoston päätelmiksi kulttuurin saatavuuden parantamisesta ja edistämisestä

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto (25.-26.11.2024)

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa antoi 1.7.2024 luonnoksen neuvoston päätelmiksi kulttuurin saatavuuden parantamisesta ja edistämisestä (11634/24). Päätelmiä on käsitelty neuvoston kulttuurikomiteassa heinä-lokakuussa 2024. Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston 25.-26.11.2024 on tarkoitus hyväksyä päätelmät.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmät koskevat kulttuuritoiminnan ja kulttuuriperinnön saatavuutta (access to culture), joka on kulttuuripolitiikan ydintä. Kulttuurin saatavuus mainitaan YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa, lapsen oikeuksien sopimuksessa, sopimuksessa Euroopan unionista sekä lukuisissa kansainvälisissä asiakirjoissa. Kulttuurin saatavuus sisältyy myös neuvoston nykyiseen työohjelmaan.

Hyvällä saatavuudella saadaan sekä yksilötason että yhteiskunnallista hyötyä. Saavutettavuuden kautta vahvistetaan sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja demokratiaa. Tästä on

olemassa komission julkaisu ”Culture and democracy, the evidence”, johon on kerätty useasta maasta tutkimustietoa demokratian ja kulttuurin välisestä yhteydestä. Johtopäätös on, että kulttuuritoimintaan osallistuvat kansalaiset osallistuvat paljon todennäköisemmin kansalaistoimintaan ja demokraattiseen elämään.

Saatavuuden esteet tunnetaan; niitä ovat mm. yksilön fyysiset rajoitteet, taloudelliset mahdollisuudet osallistua sekä kiinnostuksen tai ajan puute.

Ratkaisuina nähdään mm. uusien yleisöjen tavoittaminen, yleisötyö, yhteistyö muiden alojen kanssa, innovatiiviset osallistumisen muodot sekä koulutus, joka lisää kulttuuri-osallistumista ja uteliaisuutta kulttuuria kohtaan. Näihin toivotaan jäsenmailta lisää toimia.

Jäsenmaita ja komissiota kehoitetaan edistämään poikkihallinnollista yhteistyötä ja monialaisia kumppanuuksia sekä tutkimusta, joka tuottaa tietoa saatavuuden esteistä eri väestöryhmissä. Lisäksi kannustetaan ylläpitämään vuorovaikutusta kulttuuritoimijoiden kanssa tasavertaisesta osallistumisesta kulttuuriin, parantamaan tilastointia kulttuuri-osallistumisesta sekä jatkamaan kulttuuri- ja luovien alojen alan organisaatioiden ja ammattilaisten digitaalisen osaamisen lisäämistä.

Komissiota kehoitetaan edistämään verkostoitumista sellaisten kulttuuriammattilaisten kanssa, jotka työkseen lisäävät kulttuuritoimintaa henkilöille, joiden kulttuuri-osallistumisessa on esteitä. Erityisesti tulisi huomioida esikaupunki -, jälkiteollisuus -, maaseutu - ja syrjäseutujen, syrjäisimpien alueiden sekä väestökadon tai sosiaalisen syrjäytymisen uhan alla olevien alueiden ihmiset.

Komissiota pyydetään tutkimaan mahdollisuutta järjestää Eurobarometri-tutkimus, jossa arvioidaan Euroopan unionin kansalaisten asenteita ja mielipiteitä kulttuuritoimintaan osallistumisesta ja kulttuurin saatavuudesta sekä kulttuurin roolia ihmisten elämänlaadulle.

Päätelmien kiinnostavin kohta on, että komissiota pyydetään selvittämään, voisiko eurooppalaista opiskelijakorttia kehittämällä lisätä kulttuurilaitosten ja –sisältöjen saatavuutta.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 167

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Jaosto 31 (kulttuuri- ja av-asiat) 14.11.2024
EU-minva (22.11. 2024)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta (22.11. 2024)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

14757/24

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Neuvotteleva virkamies Iina Berden, OKM, puh. 0295 330069
Neuvotteleva virkamies Kimmo Aulake, OKM, puh. 0295 33 0067
Kulttuuriasianneuvos Laura Mäkelä, OKM, puh. 0295 330 224
EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, VNEUS, puh. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/116/2024

Liitteet**Viite**

Neuvosto; Keskustelu kirjastojen roolista medialukutaidon kehittämisessä

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto (25.-26.11.2024)

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ministerineuvosto käy politiikkakeskustelun kirjaston roolista medialukutaidon kehittämisestä puheenjohtajamaan tausta-asiakirjan (14733/2024) pohjalta.

Suomen kanta

Suomen kyberturvallisuusstrategian mukaan kyberturvallista arkea voidaan tukea muun muassa vahvistamalla medialukutaitoa ja lisäämällä tietoisuutta hyvästä kyberhygieniasta. Kyberhygienia eli hyvien tietoturvakäytänteiden noudattaminen osana päivittäisiä rutiineja tuleekin nähdä luonnollisena osana jokaisen yksilön yhteiskuntavastuuta. Vastuullisesti kybertoimintaympäristössä toimivat ihmiset lisäävät merkittäväällä tavalla myös yhteisöjen ja organisaatioiden turvallisuutta. (Suomen kyberturvallisuusstrategia 2024-2035)

Vapaa ja moniarvoinen mediaympäristö on keskeinen tekijä oikeusvaltion, demokraattisen vastuunkannon ja korruption torjunnan vahvistamisessa. (U84/2022 vp)

Pääasiallinen sisältö

Asiakirjassa viitataan neuvoston kulttuurialan työsuunnitelmaan vuosille 2023-2026, jossa tunnustetaan kirjastojen tärkeä yhteiskunnallinen rooli erityisesti lukutaidon edistämässä koko Euroopassa. Kirjastot eivät ole pelkästään kirjavarastoja, vaan keskeisiä yhteisöllisyyden, demokraattisen osallistumisen ja koulutuksen kehittämisen alustoja,

jotka tarjoavat monipuolisia palveluja. Keskeistä tässä roolissa on heidän panoksensa kansalaisten medialukutaidon kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen nykyisessä monimutkaisessa mediaympäristössä.

Myös mm. Euroopan neuvoston ja EBLIDAn (the European Bureau of Library, Information and Documentation Associations) suuntaviivoissa korostetaan kirjastopolitiikan keskeistä roolia demokraattisen, tietoon perustuvan, oikeudenmukaisen, kestävän, yhtenäisen ja osallistavan yhteiskunnan edistämisessä.

Medialukutaidon kehittäminen on yksi nyky-yhteiskuntien merkittävimmistä haasteista, myös Euroopassa. Mis- ja disinformaatio leviää nopeasti, ja sitä pahentavat usein digitaaliset alustat ja pirstaleinen mediamaisema. Mediateknologian nopean kehityksen myötä formaalin koulutuksen aikana opittuja taitoja on päivitettävä jatkuvasti. Kirjastoilla on luotettavuutensa ja vakiintuneen yhteisöllisyytensä ansiosta ainutlaatuinen asema toimia välittäjinä kansalaisten ja heidän kohtaamansa valtavan tietomäärän välillä. Tämä tapahtuu tarjoamalla koulutusta, järjestämällä koulutusohjelmia ja tarjoamalla resursseja, jotka lisäävät tietoisuutta median kulutuksesta ja luomisesta. Kirjastot voivat siten toimia monitoimisina yhteisöoppimisen keskuksina ja tukea elinikäistä oppimista.

Kirjastojen on kuitenkin vastattava useisiin keskeisiin haasteisiin tämän potentiaalın täysimääräiseksi hyödyntämiseksi:

- Mediakasvatuksen puutteet: digitaalitekniologioiden nopea kehitys merkitsee sitä, että medialukutaitoa koskevia ohjelmia on päivitettävä säännöllisesti, jotta ne pysyvät relevantteina. Kirjastojen on tarjottava koulutusohjelmia ja tarjottava välineitä, jotka paitsi opettavat perusmediataitoja myös tukevat muodollista koulutusta erityisesti kriittisen ja analyyttisen ajattelun, uskottavien lähteiden tunnistamisen, medianharhan ymmärtämisen, turvallisen verkkoalustoilla liikkumisen, sisällönluentaitojen, demokraattisen osallistumisen ja tiedon eettisen hyödyntämisen osalta. Kirjastot palvelevat monenlaisia käyttäjiä lapsista vanhuksiin, joiden medialukutaito vaihtelee. Siksi on tärkeää tarjota räätälöityä mediakasvatusta eri yhteiskuntaryhmien tarpeisiin.
- Infrastruktuuri ja rahoitus: Vaikka monet kirjastot ovat siirtyneet digitaalisiin palveluihin, infrastruktuurierot erityisesti maaseudulla ja syrjäisillä alueilla vaikuttavat niiden tehokkuuteen ja kykyyn medialukutaidon edistämässä. Riittävä rahoitus on ratkaisevan tärkeää näiden puutteiden poistamiseksi ja resurssien saatavuuden yhdenmukaistamiseksi kaikilla alueilla. Kumppanuudet koulujen, korkeakoulujen, teknologiayritysten, muiden asiaan liittyvien yksityisen sektorin yritysten, säätiöiden ja kansalaisjärjestöjen kanssa ovat keskeisessä asemassa mediakasvatustohjelmien laajentamisessa.
- Osaamisen kehittäminen: kirjastot eivät voi edistää medialukutaitoa panostamatta henkilöstöresursseihinsa. Kirjastonhoitajat tarvitsevat jatkuvaa koulutusta pysyäkseen ajan tasalla teknologisesta kehityksestä ja palvelemissaan yhteisöjen kehittyvistä tarpeista. Näiden taitojen kehittäminen on keskeistä, jotta kirjastonhoitajat voivat ohjata kansalaisia tämän päivän digitaalisessa tietoympäristössä.

Puheenjohtajavaltio kehottaa ministereitä jakamaan näkemyksiä siitä, miten kirjastot voivat lisätä yhteiskunnan medialukutaitoa seuraavien kysymysten pohjalta

- Kirjastojen rooli: Miten kirjastot voivat laajentaa mediakasvatustoimiaan parantaakseen kansalaisten kriittistä medialukutaitoa, jotta he voivat paremmin vastata digiajan haasteisiin? (esim. disinformaatio, nettikiusaaminen ja -vihapuhe, syväväärnökset)?
- Laadukkaiden palvelujen tuottamiseen tarvittavat resurssit: Mitkä kumppanuudet esimerkiksi korkeakoulujen, teknologiayritysten ja järjestöjen kanssa olisi asetettava etusijalle sen varmistamiseksi, että kirjastoja pidetään ajan tasalla yhteiskunnan yleisesti tarvitsemalla tiedolla ja mitä EU-tason aloitteita voitaisiin hyödyntää tämän tavoitteen saavuttamiseksi?
- Kirjastonhoitajien hankkimat taidot: mitä erityisiä taitoja kirjastonhoitajat tarvitsevat lisätäkseen kykyään opettaa medialukutaitoa ja kehittääkseen kriittistä ajattelua käyttäjiensä keskuudessa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 167

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Jaosto 31 (kulttuuri- ja av-asiat) 14.11.2024
EU-minva (22.11.2024)

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta (22.11.2024)

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Informaatioympäristöt ovat moninaistuneet ja väärän tiedon levittäminen on yhä helpompaa. Luotettavan tiedon vahvistamiseksi tarvitaan suunnitelmallista mediakasvatustyötä, joka samalla vahvistaa yhteiskunnan koheesiota ja demokratiaa.

Kansalaisten parempi medialukutaito tukee yksilöiden kykyä tunnistaa mm. mis- ja disinformaatiota, joka vähentää alttiutta hybridi-vaikuttamiselle, vähentää tietoturvariskejä ja vahvistaa yhteiskunnan vakautta ja turvallisuutta.

Monipuolisen lukutaidon edistäminen on yksi Suomen kirjastolain tavoitteista ja yleisten kirjastojen lakisääteisistä tehtävistä yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämisen lisäksi.

Kirjastojen rooli informaatio- ja medialukutaidon kehittämisessä on tärkeä. Kirjastojen tekemä yhteistyö muiden tahojen kanssa korostuu, samoin mediakasvatustyön johtaminen ja henkilökunnan jatkuvan ammatillisen koulutuksen mahdollistaminen ajan tasalla pysymiseksi.

Suomessa medialukutaitotyötä edistetään ja suunnataan kansallisilla linjauksilla. (Medialukutaito Suomessa : Kansalliset mediakasvatustilinjat) Mediakasvatustilinjan visiona on, että Suomessa jokaisen ihmisen mahdollisuudet kehittää medialukutaitoaan paranevat. Linjaukset on tehty laajassa yhteistyössä useiden alojen ja ammattilaisten

kanssa, ja opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaan kuuluva Kansallinen audiovisuaalinen instituutti vastaa mediakasvatuslinjausten toimeenpanon koordinoinnista. Linjausten toteutumisen arviointi ja päivitys toteutetaan vuonna 2025.

Asiakirjat

14733/2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kulttuuriasiainneuvos Laura Mäkelä, OKM, puh. 0295 330 224
Neuvotteleva virkamies Iina Berden, OKM, puh. 0295 330069
Neuvotteleva virkamies Kimmo Aulake, OKM, puh. 0295 33 0067

VAHVA-tunnus

EU/116/2024

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite

